

Goodluck Day, de vrome negerslaaf.

<https://hdl.handle.net/1874/355738>

2cc.

15

GOODLUCK DAY,

DE VROME NEGERSLAAF.

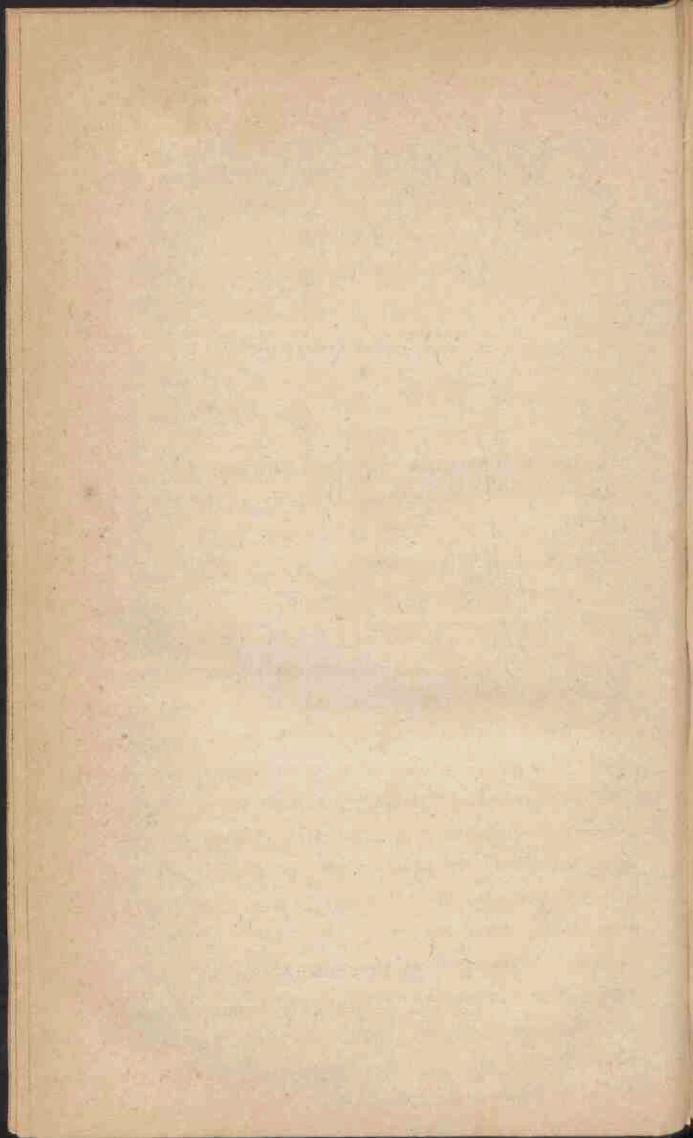

TE ROTTERDAM,

bij M. WIJT & ZONEN,

1853.

[1097]

Het in onze taal uit het Engelsch onder den titel van de Negerhut overgebragte werk van Mevr. HARRIET BEECHER STOWE heeft aller aandacht tot zich getrokken. Naauwelijks was het in Engeland bekend geworden, of de aanvraag naar hetzelfde vermenigvuldigde zich in eene geheel ongewone mate. De exemplaren werden bij honderdduizend tallen gedrukt, begeerd en als verslonden. In alle Europesche talen overgezet, werd het gelijk onder ons, over geheel het vaste land verspreid, en wekte het onderwerp: Tafereelen uit het leven der slaven in Noord-Amerika, zoo wel als de wijze van behandeling, eene zoo algemeene belangstelling, als waarvan men zelden het voorbeeld zag.

Sedert geruimen tijd is de aandacht wel niet geheel afgewend, maar minder gevestigd geweest op den slavenstand, nu men den vreeselijken slavenhandel als nagenoeg afgeschaft beschouwd, en de slaven op de Engelsche koloniën vrijgesteld

zijn. Nu men vrij algemeen veronderstelt, dat, waar de slavernij nog stand houdt, zoo als op onze koloniën, de behandeling der slaven van dien aard is, dat hun toestand, ver van beklagenswaardig te zijn, gelukkiger is dan die van de meeste hunner landgenooten in hun eigen vaderland.

De Negerhut roept uit dien sluimer op, en wijst op millioenen slaven, die in verschillende Staten van Noord-Amerika aan wetten onderworpen zijn, welker toepassing aanleiding geeft tot tooneelen, die men niet lezen kan zonder afschuw en ontroering, en die sidderen doen bij de gedachte, dat beschaafde menschen, hunne medemenschen, met hen naar het beeld van God geschapen, op zulke wijze mishandelen kunnen, en daarbij zinken tot eene laagte, die de Satan verachten zou.

Zoo vreesselijk als dit wordt afgeteekend, is het gewis niet algemeen, maar naar de verzekering der schrijfster ook niet geheel bij uitzondering. Buiten alle bedenking kunnen er geen stemmen genoeg opgaan, om gelijke of gelijksoortige wanbedrijven te voorkomen en door gepaste middelen beslissend te doen ophouden. De gedachte dat die ongelukkigen, die als koopwaar behandeld, neen, mishandeld worden, gelijke vatbaarheid als hunne meerderen hebben voor beschaving, en de zegeningen van het maat-

schappelijk leven en van het Christendom, mag wel ten sterken prikkel zijn om met verstandigen ijver en onafgebroken volharding, pogingen aan te wenden en te ondersteunen, die onder den goddelijken zegen strekken mogen, om dit onderdrukte en veronachtzaamde gedeelte van ons geslacht vrij te maken van onwettig gezag, en op te leiden en te vormen tot het genot der zegeningen en het vervullen der verplichtingen van het maatschappelijk leven.

De geschiedenis, in een onlangs uitgegeven Engelsch Maandschrift voorkomende, die wij wilden mededeelen, kan, bij zoo vele van elders bekende, ten bewijze strekken dat de slaaf zelfs bij de ongunstigste omstandigheden, slechts de middelen tot ontwikkeling behoeft, om van zijnen hooger en aanleg blijken te geven. Dit doet de hoop tot verwachting klimmen, dat bijaldien eens algemeen de slavenhandel werdt afgeschaft, en alle van jongs af burgerlijk en godsdienstig onderwijs ontvingen, het geslacht, dat nu bukt en zucht, en in ellende leeft en sterft, eene maatschappij zou vormen, niet alleen aan onze tegenwoordige christelijke gelijk, maar welligt boven sommige derzelve in vele opzigten uitmuntende.

Met ongemeene naauwkeurigheid en onmiskembare waarheidsliefde deelt D. R., Zendeling op *Demerary*, het navolgende mede, dat ons met

GOODLUCK DAY bekend maakt, die in den laagsten stand geboren, door vele beproevingen gevormd, als een eenvoudig, maar geloovig christen leefde en werkzaam was, en in de ongeschokte hoop des eeuwigen levens zijne aardse loopbaan ten einde bragt.

Deze GOODLUCK DAY zag het eerste levenslicht in 1800 op eene plantagie in *Demerary*, alwaar hij van zijne geboorte af, gedurende zesendertig jaren als slaaf en nog vier jaren als vrij man, tot in 1840 onafgebroken leefde en werkzaam was. Reeds vroeg had hij lust tot onderzoek, maar in plaats van aanmoediging, ondervond hij den geweldigsten tegenstand. Nadat hij met veel moeite, met behulp van een alphabeth de letters had aangeleerd en sommige woorden van ééne syllabe spellen kon, werd hij ontdekt, toen hij eens, wat naar letters geleek, met een stok op den grond krabde, en voor dit verfoeilijk misdrijf werd hij met de zweep op den ontblooten rug gestraft. Hierdoor afgeschrikt had hij in geruimen tijd geene vorderingen gemaakt, ofschoon het niet mogelijk was om voor hem, zoo min als voor andere slaven, alle gelegenheden tot eigene of gezamenlijke oefening af te sluiten.

Sedert op zijne plantagien de werkzaamheden op den zondag waren afgeschaft, gingen de slaven op dien dag naar de stad, om brandhout en

gevogelte te verkoopen. Van die gelegenheden maakte GOODLUCK gebruik, om de godsdienst in de kapel der Zendingen bij te wonen, en werd alzoo bekend met eenige gedeelten van den Catechismus, met sommige liederen van Dr. WATTS, en met eenige hoofdstukken der H. Schrift. Hij deelde daarvan naar zijn vermogen, aan zijne logenooten mede, en allengs beschouwden hem eenige hunner als geschikt om hen eenig onder-richt te geven. Uit vereenigde bijdragen kochten zij voor hem een' Bijbel, en waren zeer verheugd met dit hun eigendom, en een onderwijzer uit hun midden. Met een linnen doek omwonden zij den Bijbel, legden die in een houten doos en begroeven hem onder een boom, van waar hij door GOODLUCK werd afgehaald, als die des zondags morgens, of gedurende de week eenige oogenblikken tot godsdienstoefening afzonderen konde, wanneer hij dan met eenige zijner medeslaven bijeen was, dan zag het vreesachtig oog in het rond, of ook verstorning dreigde. GOODLUCK las in het Woord van God langzaam en op zachten toon, en men hield alles in gereedheid om uit een te gaan, en den Bijbel zoo ras mogelijk terug te brengen, van waar men hem genomen had. Wel waren in die omstandigheden zijne vorderingen zeer gering, maar hij bekwam toch meerdere kennis van de H. Schrift, en zijn invloed bij het volk nam meer en meer toe,

maar de zaligmakende kennis der waarheid bleef hem nog vele jaren vreemd.

Toen hij dertig jaren oud was, verkreeg hij zijne vrijheid; langs welken weg wordt niet gemeld, alleen vernemen wij dat hij te dien tijde een opzienerspost verkreeg, die hij met getrouwheid waarnam, en waarbij hij de vroeger zoo dikwijls verstoorde ondergeschiktheid en vrede bij het volk wist te bewaren, en de tevredenheid en achting zijner meerderen in ruime maat genoot, waarvan de schriftelijke aanbeveling van een der hoofd-opzieners aan een der Zendingen, een treffend bewijs opleverde.

Bij de godsdienstoefeningen en in de zondagschool was hij telkens tegenwoordig, en na eene vierjarige voorbereiding werd hij tot lidmaat der kerk aangenomen en in Maart 1835 door den Zendingeling SCHOT gedoopt, die bij deze gelegenheid predikte over Joh. III: 16 en 17, welke leerrede voor onzen GOODLUCK bijzonder gezegend was. „Van toen af,” zoo betuigde hij, nog in zijne laatste ziekte, „ging er licht op in mijne ziel, omtrent mij zelve als zondaar, en JEZUS CHRISTUS als den Zaligmaker van allen die in Hem gelooven ten eeuwigen leven.” Van dien tijd af nam zijne vordering in kennis en godsvrucht merkbaar toe, en was zijn volgend leven een leven des geloofs, tot eer van God en den Verlosser; hij werd dan ook ge

schikt geacht om als nationaal helper bij de zending gebruikt te worden, en was in die betrekking tot zijn dood toe, ijverig en getrouw werkzaam als een opregt dienaar van den Heer JEZUS CHRISTUS.

Hij gevoelde diep hoe veel hem ontbrak van die kennis en gaven, die in een geschikt onderwijzer gevorderd worden, maar door volhardende oefening maakte hij belangrijke vorderingen, zoodat hij den Bijbel vloeiend lezen konde, en hoezeer hij het Engelsch niet zuiver sprak, zich in die taal verstaanbaar kon uitdrukken. Bij jonge lieden beriep hij zich soms op zijn voorbeeld, en spoorde hen aan om bij het leeren alle krachten in te spannen, om voor te komen dat zij in gevorderden leeftijd zich niet te beklagen hadden over zulk een gebrek, als hem nu moeite deed en hij niet meer overwinnen kon. Als hij daarbij den wensch te kennen gaf om nog eenmaal jong te zijn, liet hij niet na om God ootmoedig te danken, dat hij wist wat het was in JEZUS CHRISTUS te gelooven, en hij het voorregt had, hen den weg te kunnen wijzen om zalig te worden. „Zijn dan,” zoo voegde hij daarbij, »mijne woorden niet sierlijk, de waarheid die ik u mededeel, is dezelfde, die de Bijbel aan alle menschen leert, aan armen zoo wel als aan rijken, aan zwarten even gelijk aan blanken, in alle tijden onder alle hemelstre-

ken. Neemt dan mijne woorden ter harte; bidt God dat ze voor u gezegend mogen zijn, en maakt met een dankbaar hart gebruik van de gelegenheid tot oefening die u, boven zoo velen geschonken wordt."

Nadat, zoo schrijft onze berigtgever, er bij onze zending in 1844 eene tweede kapel geopend was, nam ik de dienst waar in de nieuwe, en droeg die in de oude aan GOODLUCK op. Aanzienlijke lieden waren somtijds hierbij tegenwoordig, en ofschoon hij ootmoedig en schroomvallig was, behield hij eene gepaste vrijmoedigheid, en sprak, even zoo als hij gewoon was, tot alle over de heilige waarheden des Evangelies. Meermalen ontving hij bezoek van reizigers, die bij hunne vrienden in den omtrek vertoefden, en met de uiterste bevreemding, voor de eerste maal in hun leven, een zwarte voormalige slaaf, op den kansel zagen, en de genade Gods in CHRISTUS hoorden verkondigen. Waren zulke hoorders zelve christelijk gezind, dan volgde er doorgaans persoonlijke kennismaking, die nimmer naliet belangrijk te zijn.

Sedert hij aan de zending verbonden was, voorzag men hem van zoodanige boeken als hem voor zijne opleiding bijzonder dienstig konden zijn, en door zijne verkregene vlugheid in het lezen, en zijn vlijtig gebruik, waren hem die bij uitstek nuttig. Niet alleen als onderwij-

zer had hij groote verdiensten, maar op velerlei wijze bevorderde hij de belangen van de zending aan welk hij verbonden was. Dagelijks was hij vijf à zes uren in de school werkzaam; voor en na dien tijd bezocht hij zieken, vereffende geschillen, vernam hij naar het gedrag der gemeenteleden, die hij naar de omstandigheden, vermaande en opwekte, en was ook, daartoe geroepen zijnde, tot de geringste diensten bereidvaardig. Hij volgde daarin de lessen en het voorbeeld van zijnen grooten Meester, wiens discipel hij inderdaad betoonde te zijn.

Ik zag hem, zoo schrijft D. R., gedurende de twaalf jaren, dat ik hem gadesloeg, nimmer op eenigerlei wijze afwijken van zijne christelijke beginselen. Eens dacht ik, dat hij bij zekere gelegenheid niet goed gesproken en gehandeld had, maar bij gedaan onderzoek bleek het mij ten volle, dat die verdenking van allen grond ontbloot was; aan dwaling was zijn oordeel onderhevig, maar zijne opregtheid wankelde niet. Te regt genoot hij dan ook het vertrouwen van het volk, bij hunne geldelijke aangelegenheid. Zij gaven hem hunne spaarpenningen en wat zij van waarde hadden in bewaring, hij deed voor hen kleine uitgaven, en bij zijn' dood werd alles in de beste orde bevonden; ieders eigendom was behoorlijk afgezonderd en door den naam des eigenaars aangewezen.

Het scheen mij meermalen toe, dat hij dacht en gevoelde dat zijn' taak weldra volbragt zou zijn, en hij daarom te meer verlangde om die naarstig te volbrengen; het mag ongelooflijk schijnen, en nogthans mag ik het verklaren, dat bij het terugzien op het geheele tijdvak zijner betrekking bij de zending, ik hem nimmer een enkel uur ledig heb zien doorbrengen. Indien hij niet op de bovenvermelde wijze werkzaam was, zag men hem ijverig in zijn hof, brandhout klieven, den grond van onkruid zuiveren en wat meer daar noodig was, en was hij niet alzoo bedrijvig, dan las hij voor zijne vrouw en die bij hen kwamen, met zulken nadruk, als voor eene talrijke vergadering. Steeds had hij het geestelijk welzijn van jongen en ouden in zijne toespraken op het oog, en was daarbij getrouw, ernstig en liefderijk tevens, altijd gedachtig aan het bevel zijns Heeren: „Werk terwijl het dag is, want de nacht komt, waarin niemand werken kan.”

Zelve was hij een gelukkig Christen; twijfel aan zijne zaligheid, die zoo menig Christen ter neder drukt, kende hij niet. Nadat hij eens geloofde, bleef zijn vertrouwen op Gods genade ongeschokt. Zijn hart boven alles te bewaren, was zijn ernstige toeleg en zijne vurige bede; om daartoe kracht te ontvangen en barmhartigheid ter hulpe in tijd van nood.

In het begin van 1852 namen zijne ligchaamskrachten merkbaar af; telkens had hij aanvallen van ziekte, waarvan hij bij het gebruik van geneesmiddelen wel herstelde, maar die gedurig wederkeerde, en waardoor hij meer en meer verzwakte, zoodat de middelen weinig of geen nut deden. Hierdoor werd hij verhinderd in zijne geliefkoosde en voor velen zoo nuttige bezoeken, die hij nu alleen voortzetten kon in de nabijheid zijner woning; ook kon hij in de school nog werkzaam zijn. Na onze huiselijke godsdienst te hebben bijgewoond, opende hij de school, maar bij den aanvang van het gewone werk, gevoelde hij zich buiten staat daarmede voort te gaan. Hij keerde huiswaarts en liet een' der diakenen bij zich roepen, wien hij de bezorging zijner tijdelijke aangelegenheden aanbeval, zonder daarop gedurende zijne ziekte, die zes weken aanhield, terug te komen. Alleen gaf hij eens te kennen, dat hij gewenscht had beter te kunnen voorzien in het lot van zijne vrouw, wier liefde en trouw hij dankbaar erkende; maar betuigde tevens zijne berusting in de beschikking des Allerhoogsten, wiens wijze liefde zich ook in den tijd en de wijze van hunne scheiding openbaren zoude.

Voornamelijk dacht en sprak hij nu over de dingen van het Koninkrijk van God. De eerstvolgende zondag kon hij nog de openlijke Gods-

dienst bijwonen, en des avonds, de laatste maal dat hij bij de dienst in het aardse heiligdom tegenwoordig was, merkte men diepe aandacht en stille vreugde op zijn gelaat. Daar hij zijne woning nu niet meer verlaten konde, bezocht ik hem gewoonlijk des morgens en des avonds, en daar hij, wat hem zeer bedroefde, bij de huisgodsdienst zelve niet meer kon voorgaan, las ik voor en bad met hem. Na weinige dagen kon hij zijne slaapkamer niet meer verlaten, en scheen het niet twijfelachtig dat zijn sterfdag met rassche schreden naderde; dit ontrustte hem echter niet, want hij was tot sterven bereid. Zoo lang hij spreken konde was de liefde van CHRISTUS, die hij aan anderen zoo getrouw verkondigd had, zijn geliefkoosd onderwerp. Als ik zijne kamer verlaten had, teekende ik meer malen de uitdrukkingen op, die hij gebruikt had, om wat hij gevoelde kenbaar te maken, en die van zijne ernstige, verstandige en schriftmatige Godsvrucht de beste getuigenis gaven. Zoo sprak hij den 1 Julij met veel gevoel en hartelijkheid over den troost dien hij ondervond bij zijn eenig en volkomen vertrouwen op den Heer JESUS CHRISTUS, over de noodzakelijkheid en het belang van zulk een geloof in den Zaligmaker, en het geluk dat hij nu genoot, nu hij zeggen konde: „Ik weet Wien ik geloofd heb.” Met verheffing van stem voegde hij daarbij: „Ja,

geloof in den Heer JEZUS CHRISTUS, dat is de groote zaak."

Den 3 Julij was hij des morgens uitermate zwak; hij had den nacht te voren niet geslapen en gevoelde zich afgemat. Nadat ik gelezen en gebeden had, gevoelde hij zich meer opgewekt en sprak hij met dankbaarheid over de liefde, die hij had ondervonden, zoodat hem niets ontbroken had, en de verwachting die hij koesterde dat ook de Heer aldus voorzien zou in het lot van zijne vrouw. Denzelfde namiddag, toen ik hem andermaal bezocht, antwoorde hij op mijne vraag hoe hij zich bevond: „O, ik ben gelukkig, zeer gelukkig; zwakte alleen gevoel ik, maar ik ben vrij van ligchaamssmart." Hij rigte zich op in het bed, en begon te spreken over de kennis van CHRISTUS, over hare hoogte en diepte. Hij zeide onder anderen: „Velen meenen dat het genoeg is, als zij zooveel van CHRISTUS weten, dat zij leden der kerk kunnen worden, maar ik geloof, dat als wij Hem kennen met geheel ons hart, wij dan ondervinden dat die kennis onuitputtelijk is, en dat al leefde ik duizend jaren, ik haar niet omvatten zoude. Hoe meer wij van Hem weten, hoe meer wij bemerken hoeveel ons nog ontbreekt en ons verlangen naar meerder inzien toeneemt. O welk eene heilrijke boodschap bevat het Evangelie! Die haar niet aanneemt, en dienovereenkomstig in CHRISTUS niet

gelooft, die mag geen Christen heeten. Hij is het alleen, die opregt en met geheel zijn hart gelooft." Verder sprak hij van den aanvang en den voortgang zijner godsdienstkennis, bij het gebruik der hem geschonken middelen, en voegde daarbij: „Ik heb ook lijdzaamheid geleerd, en den zegenrijken invloed daarvan ondervonden bij het volk en in mijn huis. In de eenzaamheid heb ik dikwijls God gebeden, dat Hij mij bewaren wilde van spoedig mij beleedigd te gevoelen. Die bede heeft Hij verhoord, en mij geduld geschonken, zoodat ik nimmer toornig werd, maar het dikwijls mij gelukte onstnimmige drift van anderen te stillen en harde woorden met zachte toespraak te beantwoorden.”

Nadat ik hem geraden had met spreken niet voort te gaan, legde hij zich neder en nam de hand aan van een zijner oude vrienden, vroeger zijn medeslaaf op dezelfde plantagie, die nu aan het hoofdeinde van zijn bed gezeten was, en zeide mij dat hij bij mijne komst met hem gesproken had over zijne zielsbelangen. „Want,” zeide hij mij, „die man is naarstig en van een goed gedrag, maar leeft alleen voor deze wereld, en wat zal hem dat baten, als hij CHRISTUS niet kent en schade lijdt aan zijne ziele. Haar behoud is toch het eene noodige.”

Den 4 Julij was het rustdag. Hij gevoelde zich na een weinig nachtrust eenigzins beter,

maar sprak weinig, omdat, zoo als hij later zeide, hij anderen niet aftrekken wilde van hunne overdenkingen, over hetgeen dat zij gehoord hadden, en hij zelve die stilte wenschte te genieten, die bij het gemis van deelneming aan de openbare godsdienst voor hem behoefte was.

Den volgenden morgen kwamen velen hem zien, en nu had hij een woord voor allen. Aan sommigen gaf hij bijzonder onderrigt, overeenkomstig hunne, hem bekende behoefte; en allen vermaande hij om met een volkomen hart bij den Heer te blijven.

In den namiddag liet hij mij bij zich roepen en verhaalde mij, dat hij genade van God ontvangen had om zijne medezondaren over den weg ter behoudenis te mogen toespreken. „Gisteren morgen,” zeide hij, „was ik zeer verblijd toen ik de jonge lieden komen zag, om den sleutel af te halen, ten einde de deur der kerk te openen. Ik heb aan niemand, zelfs niet aan mijne vrouw gezegd, dat ik den vorigen dag gebeden heb dat de Heer mij op dien dag nog sparen mogt, opdat mijn dood op geenerlei wijze de openlijke Godsdienst mogt verstoren, noch de gemeenteleden verhinderen, om in hunne bijeenkomsten den dood des Heeren te gedenken;” en onder een' vloed van tranen zeide hij: „O, welk een zegen heeft het Evangelie aan dit volk geschonken, en in-

zonderheid aan mij arme en onwaardige zondaar. Ik weet dat ik den dood nabij ben; maar God was mij te allen tijde goed en zal nimmer mij verlaten. Ik gevoelde mij dezen morgen zeer gesterkt en las met eenige vrienden die mij bezochten den 77sten Psalm, waarin eene vraag en een antwoord van den Psalmist voorkomt, juist voor mij berekend: gij zult het vinden bij den aanvang van het 10de vers." — Ik sloeg dien Psalm op, en las: „Heeft God vergeten genadig te zijn?" en wat daar volgt tot en met het 14de vers, aan het slot waarvan hij uitriep: „Wie is een God, groot gelijk onze God?" Hij vervolgde: „Ik weet, mijnheer R., dat gij na mijn dood van mij spreken zult, maar ach verhef mij dan toch niet, noch spreek met lof van hetgeen dat ik gedaan heb: ik zondaar ben dat geheel onwaardig; maar verheerlijk mijnen Zaligmaker. Hij alleen moet geprezen worden. Och! mag ik maar in Hem gevonden worden! dat is alleen mijn uitzigt en mijn verlangen."

Ik werd bewogen, en toen hij mijne tranen zag, zeide hij: „Gij moet niet weenen, het gaat mij wel, ik lijd geen' smart en heb een goed bed waarop ik nederlig; de Heer had niets waarop Hij rusten konde en stierf aan het kruis den allersmartelijksten dood." Hij wilde toen opstaan om een kort gebed te doen, maar wegens zijne zwakheid raadde ik hem dit af. „Neen,"

riep hij uit, „nu niet, wees niet bevreesd, ik ben sterk genoeg; JEZUS CHRISTUS beklom zoo menige nacht het gebergte en knielde neder op den barren grond, en zou ik knielen op het zachte bed, zoolang ik nog in staat ben om op te staan.” Hij liet zich dan ook niet terughouden, maar naast het bed geknield, bad hij, met ernst, voor al het volk, bijzonder voor de jeugd, voor zijne arme vrouw, voor den Leeraar en diens huisgezin, en dankte vurig voor het heerlijk Evangelie, door Gods genade hem bekend gemaakt. Hij scheen die dag buitengewoon gesterkt te zijn, ver boven de twee of drie voorafgegane dagen, maar van dien tijd af bezweken zijne krachten meer en meer, zoodat hij moeijelijk de hem gedane vragen kon beantwoorden, en het spreken, als hij het nog beproefde, niet meer verstaanbaar was. Blijkbaar was echter zijn genoegen als hij luisteren kon naar het lezen uit Gods woord, en deel kon nemen aan het gebed, dat naast zijn leger werdt opgezonden. Nog eenmaal scheen hij een weinig meer opgewekt, maar na een rustelooze nacht, was hij geheel afgemat en bleef hij in dien toestand tot den 29sten Julij, toen ik geroepen werd om hem onverwijld te komen zien. De kamer inkomende, zag ik zijne vrouw, weenende naast zijn bed geknield, in hare handen eene der zijne sluitende. Een der diakenen stond aan het hoofd

einde van het gemakshalve op den grond gespreide bed. De zieke lag als in diepen slaap; ik greep zijne hand, die boven zijn hoofd op het kussen lag, en die reeds de kilte had van den dood. Wij baden eenige oogenblikken, waarin zijn geest hare aardsche woning verliet, om hare hemelsche binnen te treden. De diepste stilte volgde, en zonder eenigen merkbaren strijd was hij voor eeuwig allen strijd te boven. Van allen die hier tegenwoordig waren, en hoe kon dit ook anders? was de stille verzuchting: „Mijne ziele sterve den dood des opregten en mijn einde zij gelijk het zijne!” Hij had den ouderdom van twee en vijftig jaren bereikt, en liet, zonder nabestaanden, alleen zijne huisvrouw in ziekelijken en hulpbehoevenden toestand achter. God zij haar steun en hulp naar Zijne belofte, en wekke velen op, om haar de bewijzen van Christelijke liefde in ruime mate te doen ondervinden.

Is dit eenvoudig en in kleine bijzonderheden afdalend verhaal, in menige opzigten niet te vergelijken bij zoo vele, die in verheven stijl, ons bekend maken met de roerendste gebeurte-

nissen, welke aanleiding gaven tot de verbazendste verwisselingen van stand en zin, waarbij langs buitengewone en ongedachte wegen de slaaf tot vorst, de onkundigste tot wijsgeer, de zedelooste tot discipel des Heeren wordt hervormd. Het verdient echter in hooge mate de aandacht van allen, die het gelooven en hierbij gaarne bevestigd zien, dat niet bij uitsluiting, noch bij voorkeur de wijzen en verstandigen, maar veeleer de armen en eenvoudigen bij God zijn uitverkoren.

Uit dit oogpunt worde het dan ook alleen beschouwd, en moge het vruchtbaar zijn, tot versterking der van zoo vele zijden verhoogde belangstelling, ook in het lot der slaven, die zoo onwedersprekelijke bewijzen geven, dat slechts gebrek aan onderwijs en opleiding, maar geen gebrek aan vatbaarheid, hen verhinderen om in beschaving en zedelijkheid, met hunne meesters gelijk te staan, neen, hen ver te overtreffen. Mag het eens gebeuren, dat die millioenen slaven, over wien thans zoo vele stemmen worden gehoord en zoo vele gebeden opgaan, eens van jongs af worden opgeleid tot de kennis van God en den eenigen Zaligmaker van alle, en onderwezen in dat alles dat hen tot bekwame leden eener beschaafde maatschappij kan vormen. — Gewis dan zou een geschiedverhaal als het nu medegedeelde, geen doel meer

treffen, maar het oog zoude van zien en het
oor van hooren niet verzadigd worden.

Als men op 't land 't geruisch zal hooren,
Der vruchten van een handvol koren;
Gelijk als op den Libanon,
De ceders door den wind bewogen,
Met luider stem den roem verhoogen
Van de onuitputbre liefdebron.

31 *Maart* 1852.
